

Inhoud

Actieplan Mondzorg Kortrijk	1
Algemene informatie / inleiding	3
Omgevingsanalyse.....	4
Actieplan.....	7
2019: leeftijd vanaf het eerste tandje t.e.m. 2,5 jaar	7
Actie 1 Materialen CB.....	8
Actie 2 Super sim	8
Actie 3 Brochure terugbetaling	8
Actie 4 Ieders Mond Gezond	9
Actie 5 Voorleesboekjes	9
Actie 6 oproepbrief.....	10
Actie 7 good practices poetsen & gezonde voeding	13
Actie 8 Diploma	13
Actie 9 Tandenstempel.....	14
Actie 10 Tandenkoffer	14
Actie 11 Infosessie gezonde voeding.....	15
Actie 12 Brief tandartsen.....	15
Actie 13 brochure tandartsen	15
Actie 14 Mondhygiëne pakket.....	16
Implementatieplan/tijdslijn 2019.....	16
Bijlagen	19
Bijlage 1 affiches voor in K&G consultatie bureau 's.....	31
Bijlage 2 tips K&G per leeftijd.....	32
Bijlage 3 Mail/brief naar kinderopvanginitiatieven.....	34
Bijlage 4 brief van kinderopvanginitiatieven.....	34
bijlage 5 diploma kinderopvang	39

Algemene informatie / inleiding

Vanuit Huis van het Kind - Kortrijk werd beslist dat het thema mondzorg een prioriteit was om aan te werken gedurende de komende jaren. Er werd een werkgroep mondzorg opgericht met verschillende partners.

Partners werkgroep mondzorg Huis van het Kind - Kortrijk: Artevelde Hogeschool opleiding mondzorg, Bond Moyson, CLB Groeninge, CLB Mandel en Leie, Kind & Gezin, Logo Leieland, afgevaardigde van studieclub van Verbond Der Vlaamse Tandartsen en Stad Kortrijk.

Vanuit de werkgroep werd een partner aangeduid om een actieplan mondzorg Kortrijk te maken. Logo Leieland ontwikkelde het actieplan in samenwerking met Artevelde Hogeschool en de coördinator Huis van het Kind - Kortrijk. Dit steeds in afstemming met de werkgroep mondzorg.

Voordat het actieplan tot stand kwam, werden alle partners bevraagd via interview en enquête om na te gaan wat op heden gebeurt rond mondzorg en waar de hiaten en opportuniteiten zich bevinden. Daarnaast werden cijfers zoals bv. IMA bekeken. Ook werd een oplistings gemaakt van gekende methodieken en best practices om mondgezondheid te promoten.

Het actieplan is een 5 jarenplan, startend vanaf januari 2019. Jaarlijks zal de focus liggen op 20 maart: "Internationale dag van de mondgezondheid". De doelgroep zijn kinderen vanaf het eerste tandje t.e.m. 12 jaar én hun ouders/gezin. Jaarlijks worden acties vooropgesteld per leeftijdsgroep. Het actieplan groeit mee met de kinderen en jaar na jaar worden de doelgroepen van de voorbije jaren mee gestimuleerd om hun acties te herhalen/vernieuwen... In 2019 starten de kinderen vanaf hun eerste tandje t.e.m. 2,5jaar. In 2020 is de doelgroep peuter-kleuter, 2021 1-2leerjaar, 2022 3-4leerjaar, 2023 5-6leerjaar.

Naast het algemeen actieplan wordt elk jaar een extra focus gelegd bij de kwetsbare groepen, daar wetenschappelijk bewezen is dat de gezondheidskloof groeit indien enkel methodieken gebruikt wordt per leeftijdscategorie zonder focus kwetsbare doelgroepen.

Daarnaast werd een basis communicatieplan gemaakt voor de algemene bevolking om "20 maart internationale dag van de mondgezondheid" extra in de kijker te plaatsen.

Het actieplan heeft 3 doelen voor ogen:

- Vanaf 2 jaar preventief bezoek aan de tandarts of mondhygiënist (minder de focus op hoeveel/jaar)
- Goede mondhygiëne door dagelijks 2 maal de tanden te poetsen
- Goede mondgezondheidsgerelateerd gedrag bevorderen

Omgevingsanalyse

Voor Kortrijk werd volgende data uit de IMA (InterMutualistisch Agentschap) databank gehaald:

- tandartsbezoek
- geen tandartsbezoek
- tweemaal tusschen tandartsbezoek, geen spoed of orthodontie
- preventieve mondzorg

De gegevens beslaan een periode van 2013 tot 2015. Er zijn gegevens beschikbaar voor de leeftijdscategorieën 3-4j en 5-14j, met een opsplitsing volgens 'rechthebbenden algemeen' en mensen met verhoogde tegemoetkoming.

Mondzorg - Kortrijk									
	2013			2014			2015		
	Gemeent e Kortrijk	Provincie West- Vlaandere n	Belgi ë	Gemeent e Kortrijk	Provincie West- Vlaandere n	Belgi ë	Gemeent e Kortrijk	Provincie West- Vlaanderen	Belgi ë
Tandartsbezoek, 3-4 jaar	8,9	10,3	10,3	10,1	11,1	11,1	13,1	13,2	12,4
Tandartsbezoek, 5-14 jaar	65,3	65,9	62,4	66,5	67,2	63,5	68,8	69,3	64,7
Tandartsbezoek, 3-4 jaar, met vt	4,6	5,4	5,9	4,1	5,8	6,6	4,9	6,9	7,2
Tandartsbezoek, 5-14 jaar, met vt	44,2	46,4	47,9	45,8	47,7	49,0	49,0	49,2	49,8
Tandartsbezoek, 3-4 jaar, zonder vt	9,7	10,8	11,3	11,2	11,6	12,1	14,9	13,9	13,7
Tandartsbezoek, 5-14 jaar, zonder vt	69,9	68,1	65,8	71,2	69,5	67,0	73,4	71,9	68,6
Geen tandartsbezoek, 3-4 jaar	65,3	64,0	64,9	59,6	60,7	63,0	54,9	55,3	59,7
Geen tandartsbezoek, 5-14 jaar	15,6	15,1	17,4	14,0	14,2	16,7	12,8	12,9	15,8
Geen tandartsbezoek, 3-4 jaar, met vt,	81,3	77,1	75,2	75,4	74,6	73,7	78,0	73,5	72,1

Mondzorg - Kortrijk									
	2013			2014			2015		
	Gemeent e Kortrijk	Provincie West- Vlaandere n	Belgi ë	Gemeent e Kortrijk	Provincie West- Vlaandere n	Belgi ë	Gemeent e Kortrijk	Provincie West- Vlaanderen	Belgi ë
Geen tandartsbezoek, 5-14 jaar, met vt	29,7	28,0	26,3	26,8	26,3	25,4	23,1	25,3	24,6
Geen tandartsbezoek, 3-4 jaar, zonder vt	62,4	62,8	62,6	56,6	59,2	60,4	49,8	53,2	56,6
Geen tandartsbezoek, 5-14 jaar, zonder vt	12,4	13,6	15,2	11,0	12,7	14,4	10,3	11,2	13,4
Tweejaarlijks tandartsbezoek, geen spoed of orthodontie, 2-4 jaar	24,7	26,0	25,4	29,4	28,4	26,6	32,5	33,0	29,5
Tweejaarlijks tandartsbezoek, geen spoed of orthodontie, 5-14 jaar	80,0	80,1	77,0	81,1	80,9	77,5	82,7	82,7	78,8
Tweejaarlijks tandartsbezoek, geen spoed of orthodontie, 2-4 jaar, met vt	13,9	16,7	18,0	17,9	18,1	18,9	16,0	19,5	20,6
Tweejaarlijks tandartsbezoek, geen spoed of orthodontie, 5-14 jaar, met vt	64,1	65,3	66,5	66,3	66,1	67,0	68,7	67,5	67,9
Tweejaarlijks tandartsbezoek, geen spoed of orthodontie, 2-4 jaar, zonder vt	26,7	26,8	27,1	31,7	29,4	28,5	36,0	34,5	31,7
Tweejaarlijks	83,6	81,9	79,7	84,5	82,8	80,3	86,1	84,8	81,8

Mondzorg - Kortrijk									
	2013			2014			2015		
	Gemeent e Kortrijk	Provincie West- Vlaandere n	Belgi ë	Gemeent e Kortrijk	Provincie West- Vlaandere n	Belgi ë	Gemeent e Kortrijk	Provincie West- Vlaanderen	Belgi ë
tandartsbezoek, geen spoed of orthodontie, 5-14 jaar, zonder vt									
Preventieve mondzorg, 3-4 jaar	6,4	7,5	6,9	7,2	8,4	7,5	9,2	9,7	8,3
Preventieve mondzorg, 5-14 jaar	42,7	41,9	36,0	44,8	43,4	37,4	47,4	46,0	39,2
Preventieve mondzorg, 3-4 jaar, met VT	3,3	2,9	2,6	3,3	4,0	3,1	3,5	4,6	3,4
Preventieve mondzorg, 5-14 jaar, met VT	22,6	24,7	20,5	25,2	26,2	21,8	29,3	27,9	23,1
Preventieve mondzorg, 3-4 jaar, zonder VT	6,9	7,9	7,9	7,9	8,9	8,5	10,4	10,3	9,5
Preventieve mondzorg, 5-14 jaar, zonder VT	47,1	43,8	39,6	49,1	45,5	41,1	51,6	48,3	43,2

Conclusies:

- Het aandeel "rechthebbenden die minstens 2 contacten met de tandarts hebben in 2 verschillende jaren binnen een periode van 3 kalenderjaren" en "aandeel rechthebbenden met minstens 1 contact met de tandarts gedurende een periode van 2 kalenderjaren" in Kortrijk is vergelijkbaar met het West-Vlaams en Belgisch gemiddelde;
- Vooral in de leeftijdscategorie 3-4j is er weinig jaarlijks tandartsbezoek (13,1% in 2015); zeker bij de mensen met verhoogde tegemoetkoming (4,9% in 2015);
- In de leeftijdscategorie 5-14j ging in 2015 68,8% op tandartsbezoek. De minimaal aangewezen frequentie tandartsbezoek (1x per jaar) wordt niet gehaald;
- Rechthebbenden met Verhoogde Tegemoetkoming (VT) bezoeken beduidend minder de tandarts, en dit in alle leeftijdscategorieën;

- Van 2013 tot 2015 is er een licht stijgende tendens mbt tandartsbezoek in alle leeftijdscategorieën.

Actieplan

2019: leeftijd vanaf het eerste tandje t.e.m. 2,5 jaar

Actieplan mondzorg Kortrijk	K&G	Kinderopvang Initiatief	ouders	Tandarts
Educatie	Actie 1 Materialen CB Actie 2 Super sim	Actie 5 Voorleesboekjes Actie 6 oproepbrief Actie 7 good practices poetsen & gezonde voeding Actie 8 Diploma Actie 9 Tandenstempel Actie 10 Tandenkoffer	Actie 6 oproepbrief Actie 8 Diploma Actie 9 Tandenstempel Actie 14 Mondhygiëne pakket	Actie 12 Brief tandartsen
Omgevingsinterventies		Actie 11 Infosessie gezonde voeding	Actie 7 good practices poetsen & gezonde voeding	
Afspraken en regels	Actie 3 Brochure terugbetaling	Actie 7 good practices poetsen & gezonde voeding		Actie 13 brochure tandartsen
Zorg begeleiding en	Actie 4 Ieders Mond Gezond		Actie 8 Diploma Actie 9 Tandenstempel	Actie 9 Tandenstempel

Focus kwetsbare groepen	Tandartsen	Vrijwilligerspool	K&G	Kinderopvang Initiatief	Werkgroep
Zorg en begeleiding	Actie 4 Ieders Mond Gezond Actie 13 brochure tandartsen	Actie 4 Ieders Mond Gezond	Actie 10 Tandenkoffer	Actie 14 Mondhygiëne pakket	

	Actie 10 Tandenkoffer				
					Evaluatie

Actie 1 Materialen CB

In de wachtzaal van consultatieruimte affiches gebit hangen (Bijlage 1 affiches voor in K&G consultatie bureau 's)

Voor de verpleegkundige 3 geplastificeerde A4 fiches met belangrijkste aandachtspunten per leeftijd (consultaties van: 6 maand, 12 maand, 30 maand). Zie tips uit "Project met studenten van Gent" (Bijlage 2 tips K&G per leeftijd). Hierbij ook telkens terug verwijzen naar kindboekje.

Bij vragen of problemen zal het belangrijk zijn dat de verpleegkundigen en artsen van K&G actief doorverwijzen naar de tandarts.

Partners	Budget	Timing
K&G : Joke CLB Mandel & Leie: Annemarie CLB Groeninge: Katrien	3 (Harelbeke en Kuurne?) CLB ruimte (2 (Deerlijk + 3 & Roeselare en Menen) HvhK Kortrijk	Kaat vraagt offertes op bij layouters (met mogelijkheid om logo HvhK aan te passen). Carla kijkt inhoud na. In CB's en CLB's: December 2018

Actie 2 Super sim

K&G geeft op de leeftijd van 24 maand een zakje mee (in kader van kleuter participatie). Nagaan: kan drinkbeker vervangen worden door een beker? Kan Tandенborstels + brief toe voegen aan de tassen? Naast de Super Sim zakjes is er ook een rugzak die gebruikt wordt voor info/workshops rond start kleuterschool. Aantal rugzakken = 15. Hier ook tandenborstel en beker toevoegen.

Partners	Budget	Timing
stad Kortrijk, stuurgroep	+/- 800 tasjes per jaar: tandenborstel en brief 15 rugzakken: Tandenborstel en beker (sponsor: Henry Schein?)	Stuurgroep super sim najaar 2018 Januari 2019: in 15 rugzakken

Deze actie werd niet goedgekeurd door de werkgroep Super Sim. De vervanging van de tuitdrinkbeker naar een drinkbeker wordt overwogen.

Actie 3 Brochure terugbetaling

Brochure voor K&G en CLB rond terugbetaling/mutualiteiten/hoeveel kost een tandartsbezoek?

+ Extra: eentje voor cliënten/ouders in klare taal!

Trekker	Partners	Budget	Timing
opleiding mondhygiëne= bachelorproef schooljaar 2019-2020	K&G : Joke CLB Mandel & Leie: Annemarie CLB Groeninge: Katrien	Drukkosten 2020 → tenzij drukfiche ivp folder	Nele: Maart 2019 doorgeven aan Thekla Roose & Jacques Vanobbergen!

Actie 4 Ieders Mond Gezond

We werken samen met 'Ieders Mond Gezond'. Dit project houdt in dat er een pool vrijwilligers & professionelen (mondzorgcoaches) is en een pool tandartsen om kwetsbare groepen naar de tandarts te krijgen. De mondzorgcoaches krijgen via het project 2 dagen gratis opleiding.

Mondzorgcoaches maken de afspraak bij de tandarts en gaan samen met de burger mee naar de tandarts. Via een computersysteem komt de buddy te weten welke tandartsen meewerken en of de tandarts nog "nieuwe" patiënten kan aannemen.

De pool mondzorgcoaches zorgt dat documenten op voorhand in orde zijn zodanig dat de tandarts geen of weinig extra administratief werk heeft. Daarnaast vormt de mondzorgcoach de brug tussen tandarts en kwetsbare burger: bv. afspraak maken-meegaan...

Trekker	Partners	Budget	Timing
Ieders mond gezond	stad Kortrijk? Organisaties die mond coaches laten opleiden		Infomoment organisaties Vorming: November 2018

Actie 5 Voorleesboekjes

Voorstel boekjes: "anna poetst haar tanden" van Kathleen Amant en "de tandarts" van Liesbeth Slegers. De bibliotheek heeft 38 voorleeskoffers die verdeeld worden onder de onthaalouders en kinderdagverblijven. Katrien Verlinden bekijkt met bib om deze 2 boekjes op te nemen in de koffers.

Daarnaast de boekjes ook in de tandenkoffer steken → zie Actie 5 Voorleesboekjes Actie 10
Tandenkoffer

De bibliotheek maakt een snippertas aan met alles rond mondzorg + pop Anna.

Trekker	Partners	Budget	Timing
Katrien Verlinden Snippertas: Fabienne Desmicht		Via de stad	

Actie 6 oproepbrief

We versturen jaarlijks een mail naar alle kinderopvanginitiatieven om uitleg te geven rond het thema waar in de week van 20 maart rond gewerkt wordt. (bijlage 3: brief aan kinderopvanginitiatieven) Daarnaast mogelijkheden: good practices vanuit de kinderopvang, boekjes in de voorleeskoffer, tandenkoffer, diploma, tandenstempel, voorbeeldbrief aan ouders (Bijlage 3 Mail/brief naar kinderopvanginitiatieven)

1ste mail: voor bestelling materialen

Beste kinderopvanginitiatief,

Huis van het Kind - Kortrijk kreeg van verschillende partners signalen dat het thema mondzorg prioritair is om rond te werken. Begin 2018 besliste Huis van het Kind - Kortrijk met verschillende partners om een actieplan mondzorg op te starten. In **2019** komen **“de kleinste kindjes met hun eerste tandje aan bod”**. We willen jullie graag de mogelijkheid bieden om preventief rond mondzorg te werken.

Op **20 maart is het de internationale dag van de mondgezondheid**. Wil jij graag in die week aan de slag rond mondzorg in de crèche? Hieronder enkele mogelijkheden, bestellen van de materialen doe je via de link onderaan.

Wil jij gratis een **tandenstempel** & inktkussen ontvangen? Je kan na het poetsen een stempel op het handje van de kinderen zetten als beloning. Of je kan hiermee de ouders informeren dat er rond de mond wordt gewerkt. Je kan ook onze **affiche** bestellen om uit te hangen in de kinderopvang.

Er werd een **diploma** ontwikkeld om mee te geven aan de kindjes bij een eerste tandje. Zie jij en/of de ouder(s) een eerste tandje uitkomen, schrijf de datum op het diploma en geef het mee met het kindje naar huis. Op die manier hebben de ouder(s) een blijvend aandenken wanneer het eerste tandje te voorschijn kwam. Op het diploma staan enkele tips voor de ouder(s). Zijn je diploma 's op, ga naar <https://www.huisvanhetkindkortrijk.be/projecten/14/mondzorg> en print er wat extra uit.

In sommige **voorleeskoffers** van de bibliotheek zitten vanaf nu 2 boekjes rond mondzorg: **“Anna poetst haar tanden”** van Kathleen Amant en **“De tandarts”** van Liesbeth Slegers.

Er werden **interactieve koffers** ontwikkeld om te gebruiken bij kinderen jonger dan 3 jaar. Wil jij graag gratis zo 'n koffer ontlenen en gebruiken in je kinderdagverblijf?

Ga jij, in de week van 20 maart, nog meer aan de slag rond mondzorg? Dan horen we graag hoe je mondzorg een plek geeft in de kinderopvang! Misschien schitteren jullie kindjes in de volgende nieuwsbrief. Kinderdagverblijf Lilibaert deed dit jaar al een aantal activiteiten. We geven ze mee ter inspiratie:

Op de pyamadag poetsen de kinderen samen hun tanden. Het boekje "Anna poets haar tanden" werd voorgelezen en de peuters knutselden er op los.

Vanaf maart 2019 zal de **bibliotheek** beschikken over een **snippertas** rond mondzorg. Wil jij een leuke rugzak met 4 leuke boekjes en bijhorende pop ontlenen? Je vindt alle informatie terug op <https://www2.kortrijk.be/bibliotheek/snippertassen>. Daarnaast beschikt de bibliotheek over **een koffer met een groot gebit en een tandenborstel**. Je kan die enkel ontlenen als je als opvanginitiatief een groepskaart hebt. Meer info over de speelleermaterialen van de bib: <https://www2.kortrijk.be/bibliotheek/educatievematerialen>

Wil je **gezonde voeding in de kijker** plaatsen in jouw kinderopvang? Je kan **affiches** bestellen voor jouw kinderdagverblijf. Of kom langs op de **infosessie** rond gezonde voeding op dinsdag 16 april om 19uur.

Voor de consultatiebureaus van K&G plaatsen we alle tips i.v.m. mondzorg op een rij. Wil je graag weten wat er aangewezen is op welke leeftijd, neem een kijkje in de **infiches** op www.huisvanhetkindkortrijk.be/projecten/14/mondzorg.

Om af te sluiten geven we je nog graag een poetstip mee:

Wist je dat je de tanden van peuters het beste kan "napoetsen" door achter hen te staan? Dus NIET "en garde" met de tandenborstel voor het kindje!

Interesse in bovenstaande materialen. Bestel ze via het online bestelformulier.

Voor vragen neem contact op met:

Huis van het kind Kortrijk: Kaat Carrette kaat.carrette@kortrijk.be GSM 0473 86 24 59

Of Logo Leieland: Nele Bouckaert nele@logoleieland.be 056 44 07 94

Bijlage 4 brief van kinderopvanginitiatieven), kinderen eigen tandenborstel en beker laten meebrengen,...

Eventueel ook brief in affiche/A4 om uit te hangen en de ouders erop te wijzen: vergeet je tandenborstel niet en uitleg aan de ouders waarom.

Partners	Budget	Timing
Kind en Gezin (Joke) Logo (Nele)	Uren – digitale oproepbrief	Jaarlijks in januari Eerste keer in 2019 met vermelding vorming.

Actie 7 good practices poetsen & gezonde voeding

Bij oproepbrief (actie 7) good practises van kinderopvang toevoegen.

Bijvoorbeeld: Per kind (> 6 maand) tandenborstel & beker laten meebrengen van thuis. Na het middagmaal kunnen de kinderen hun tanden poetsen. → tip opgenomen in Kalender voor alle Kortrijkse kinderopvanginitiatieven.

Ook het belang van gezonde voeding in de kinderopvang aankaarten. En hoe ouders betrekken hierbij
Bijvoorbeeld: gezond ontbijt klaarzetten in de inkom bv. Tafel met gezond ontbijt versus tafel met ontbijt met veel suikers. Suikers ernaast zetten of affiches/folders van Gezond Leven er bij uithangen.

Partners	Budget	Timing
Logo	Uren – digitale oproepbrief	December 2018

Jaarlijks bevragen via evaluatie van good practices: artikeltje voor oproepbrief (vraagjes en foto).

Good practise misschien beter niet onmiddellijk na eten poetsen in de crèches: maar een “vast” moment bv. verluieren. (feedback uit ieders mond gezond opleiding)

Actie 8 Diploma

Een diploma maken waarop datum/naam kind staat (zie bijlage 5 diploma kinderopvang). Dit wordt meegegeven bij eerste tandje. Hier staat ook (bijvoorbeeld op achterkant) tips rond tanden poetsen-tandartsbezoek-voedingsgewoontes. Eventueel ouders vragen om dan tandenborstel en beker mee te brengen? Voorbeeld bijlage 5 diploma kinderopvang. Het diploma kan thuis een zichtbare plaats krijgen, zo kunnen de kinderen op latere momenten visueel herinnerd worden om hun tanden te poetsen.

Partners	Budget	Timing
Logo Kinderdagverblijven	digitaal diploma (lay out) Toevoegen bij oproepmail	

Actie 9 Tandienstempel

Er worden tandenstempels ter beschikking gesteld van zowel kinderopvanginitiatieven als tandartsen. Wanneer kinderen hun tandjes poetsen in de crèche krijgen ze een stempel op hun hand of in het heen-en-weerschriftje. Bij de tandarts krijgen ze na controle ook een stempel.

Mogelijkheid om tandenstempel te bestellen via oproepbrief (Actie 6 oproepbrief) (Bijlage 3 Mail/brief naar kinderopvanginitiatieven)

Partners	Budget	Timing
Bond Moyson (Stefanie) kijkt voor prijsraming.	Zowel voor tandartsen als KDV's + verdeling tandenstempel: Intro ronddragen: €`40+BTW/halve dag	

Tandartsen zijn niet erg geïnteresseerd, de tandenstempel wordt niet systematisch mee opgestuurd.

Actie 10 Tandenkoffer

Tandenkoffer om met kinderen (en eventueel hun ouders indien mogelijk) mondzorg te bespreken. Met de verschillende methodieken worden verschillende aspecten van mondzorg (poetsen, tandarts, gezonde voeding en gewoontes,...) besproken. Kan gebruikt worden in K&G, kinderopvanginitiatieven... eerst door studenten mondhygiëne, daarna door de professionelen van betrokken organisaties. Daarnaast ook bij consultaties K&G: wachtzaalcampagne door studenten.

Partners	Budget	Timing
K&G ouderbijeenkomsten en consultaties-wachtzaalcampagne en kinderopvanginitiatieven (via bv. KOALA project)	1 koffer voor +/- 300 euro	september-december 2018 studenten (2 ^e jaars) mondhygiënisten bachelorbroef rond inhoud van tandenkoffer. 10 en 11 december 2018: beslissen inhoud definitieve koffers

		Februari 2019 koffers worden uitgetest.
--	--	---

De ontlening gebeurt via K&G Ilse.

Actie 11 Infosessie gezonde voeding

Er gaat een infosessie door rond gezonde voeding, receptjes, hoe bereiden, allergenen, moeilijke eters & mondzorg Kortrijk (info rond de mogelijkheden en acties van dit actieplan).

Trekker	Partners	Budget	Timing
Stad Kortrijk Katrien Verlinden		evt. spreker? LOGO?	22 januari: avondinfosessie: 2 a 3 uur, maximum 20 personen (kan zeker ook opgetrokken worden naar 30 afhankelijk van inhoud en aanpak)

Vragen:

- Koppeling mogelijk met aan tafel in 1-2-3 euro? Ja zal meegenomen worden in infosessie.
- Evaluatie na infosessie belangrijk! Mischien mogelijkheid tot verdelen tandenstempel + inkkussen(mits opgeven van gegevens)

Actie 12 Brief tandartsen

We willen alle tandartsen op de hoogte brengen van het actieplan mondzorg Kortrijk. Informeren wat de doelen zijn, advies vanaf 2 jaar naar de tandarts, tandenstempel?

Eventueel combineren met communicatie vanuit "ieders mond gezond" → zij doen toelichting op 8/11 tijdens studieclub van VVT over Ieders Mond Gezond. Kunnen we daar het breder kader schetsen? Nele bevrage! Actieplan mondzorg werd voorgesteld op studieclub VVT.

Partners	Budget	Timing
Kaat HvhK	Personeelsinzet	December 2018

Nalezen brief?

Contactlijst? Of VVT en VBT versturen? <https://www.inami.fgov.be/webprd/appl/psilverpages/nl/>

Er werd een lijst opgesteld met alle tandartsen vanuit Kortrijk.

Actie 13 brochure tandartsen

Zowel de brochure i.v.m. terugbetaling voor K&G-CLB als een tweede brochure voor cliënten, als de brochure i.v.m. welke soort terugbetaling + informatie van op 2 jaar naar de tandarts: samen in bachelorproef ten vroegste vanaf 2020.

Trekker	Partners	Budget	Timing
		Digitaal (K&G, CLB & tandartsen – eventueel met printfiche) Layout-budget	2020

Actie 14 Mondhygiëne pakket

Pakket met tandenborstel, beker, tandpasta

Indien tandenborstel in Super Sim tas niet kan, kunnen we kinderdagverblijven een oplijsting doorsturen van wat mogelijk is via sponsors. Kan opgenomen worden in jaarlijkse oproepbrief (Actie 6 oproepbrief).

Belangrijke aandachtspunten: ook boodschap overbrengen rond 2 maal per dag poetsen, tandarts en gezonde voeding.

Trekker	Partners	Budget	Timing
	kinderdagverblijven	Sponsors?	Jaarlijks Voor 2019: oplijsting in December 2018 maken

Mutualiteiten worden aangesproken om te werken rond belang van tandartsbezoek bij alle doelgroepen. Zij krijgen hiervoor financiering vanuit RIZIV. Dus waarschijnlijk volgen nog extra acties vanuit ziekenfondsen.

Implementatieplan/tijdslijn 2019

Maand	Actie
2018?	
Januari 2019	Actie 6 oproepbrief Actie 7 good practices poetsen & gezonde voeding Actie 8 Diploma Actie 11 Infosessie gezonde voeding Evaluatie van de infosessie!
Februari	Verdelen Actie 9 Tandestempel Uittesten Actie 10 Tandenkoffer Evaluatiedoc's maken voor de tandenkoffer (mee

	te geven bij uitleen)
Maart	Mailen K&G Thekla contacteren ivm Actie 3 Brochure terugbetaling & Actie 13 brochure tandartsen
April	Procesevaluatie in stuurgroep mondzorg
Mei	
Juni	
Juli	
Augustus	
September	
Oktober	
November	
December	<p>Evaluatie in teamvergadering van K&G rond Actie 1 Materialen CB & Actie 2 Super sim & Actie 3 Brochure terugbetaling</p> <p>Evaluatie a.d.h.v. enquête per mail over Actie 5 Voorleesboekjes Actie 6 oproepbrief Actie 7 good practices poetsen & gezonde voeding Actie 8 Diploma</p> <p>Actie 9 Tandienstempel Actie 10 Tandenkoffer Actie 10 Tandenkoffer Actie 11 Infosessie gezonde voeding Actie 14 Mondhygiëne pakket</p> <p>Evaluatie met tandartsen & Ieders Mond Gezond: Actie 4 Ieders Mond Gezond Actie 12 Brief tandartsen Actie 13 brochure tandartsen</p>

Voorbeeldvragen evaluatie:

- Gebruikte je de voorleesboekjes in jouw kinderopvang? ja/nee waarom niet
 - o Gebruikte je de brief aan de ouders? ja/nee waarom niet, veranderde de inhoud ja/nee: ja: waarom
- Gebruikte je de stempel? ja/nee: waarom niet, wanneer zou je dit wel gebruiken?
- Good practices: vind je deze voorbeelden van collega 's een meerwaarde? Ja/nee: waarom niet.
- Hoeveel ouders gaven een tandenborstel mee? ...%
- Hoe was de staat van de tandenborstel? slecht, goed
- Wil je jaarlijks dit thema herhalen in jouw kinderopvang? ja nee, waarom wel of waarom niet

- Wat kan jou nog beter ondersteunen om de mondhygiëne van de kinderen te verbeteren?
Thuis:..... In de crèche:.....
- Good practices: artikeltje voor oproepbrief (vraagjes en foto).
-

2020: peuters en kleuters

Actieplan mondzorg Kortrijk	Leerling/Klas	CLB	School	Omgeving buiten de school (ouders, gemeentebestuur)
Educatie	<p>10 Tandenkoffer 3e kleuter</p> <p>15 Kieskeurig spel-joetz + apen olli</p> <p>16 Lanterfantje CM gratis 2-6jaar</p> <p>17 Tandempoestkalender 18 tuut/fopspeenboom → K&G mee bezig</p> <p>19 diploma</p>	<p>19 1^e kleuter: Ouder/kind consulten</p>		17Tandenpoets kalender
Omgevings-interventies			<p>21 https://www.gezondleven.be/files/onderwijs/Leerlijvoeding.PDF + wild van water + open je mond voor gezond + onderwijsbrochure gezonde schoolomgeving.</p>	
Afspraken en regels		<p>20 Computerprogramma CLB + VVVJ 'Standaard Mondgezondheid voor het CLB'</p> <p>3 brochure terugbetaling ? School bewust en bereid</p>	<p>22 Traumakaart turnzalen</p> <p>4 brochure terugbetaling (bv.brugfiguren)</p>	
Zorg en begeleiding	Actie 4 Ieders Mond Gezond	Actie 4 Ieders Mond Gezond		

Actieplan mondzorg 2+Kortrijk-focus	Tandartsen	Vrijwilligerspool		School	werkgroep

kwetsbare groepen					
Zorg en begeleiding	Actie 4 leders mond gezond Actie 13 Brochure	Actie 4 leders Mond Gezond	Actie 10 Tandenkoffer	14 mondhygiëne pakket 10 Praatgroep: tandenkoffer	
					evaluatie

Algemeen: met scholen in gesprek gaan om te kijken hoe bv. budget kan vrijgemaakt worden om pakketten van bv. Ben de Bever jaarlijks te bekostigen: budget ouderraad? Schoolraad: minimum aan mondhygiëne pakketten?

Algemeen: adresgegevens scholen-leerkrachten [bijlage 10](#), adresgegevens CLB [bijlage 11](#)

Eventueel flowcharts via de bekendmaking ... toevoegen per e-mail.

Actieplan 2 & 2+:

Actie 3 brochure terugbetaling: zie actieplan 1.

Actie 4 leders Mond Gezond: zie actieplan 1

Actie 8 diploma: i.p.v. 1^e tand, eerste tand er uit: met idem 3 adviezen: tandartsbezoek, tanden poetsen en gezonde voeding.

Partners	Budget	Timing
	Opmaak: lay-out bureau Per email verspreiden	

Actie 10 Tandenkoffer: zie actieplan 1 → klas verband: groepsverband: koffer: meerdere jaren: kaartje met tips (voor mondzorg)

Bibliotheek: als uitleenkoffer... → trolley. Kaat informeert. – scholen hebben zo 'n kaart?

informereren of praatgroepen van scholen interesse hebben in het gebruik van een tandenkoffer. Tandenkoffer van VVT bekend maken bij de scholen, te ontlenen bij logo/VVT/CM. Kijken of tandenkoffers van VVT en/of glimlachen kunnen gebruikt worden voor scholen en mogelijks andere dan die van K&G en kinderopvanginitiatieven.

Vertelplaten Cas en Kato: vanuit Glimlachen

Partners	Budget	Timing
CLB Mandel & Leie:	CLB ruimte (2 (Deerlijk)	

Annemarie CLB Groeninge: Katrien	+ 3 & Roeselare en Menen) Bestaande koffers updaten? Of nieuwe maken?	
-------------------------------------	--	--

Actie 13 brochure tandartsen: zie actieplan 1.

Actie 14 mondhygiëne pakket: zie actieplan 1, i.p.v. via kinderopvanginitiatieven ook via scholen?

Actie 15 Kieskeurig spel-joetz: bekendmaking van spel kieskeurig: https://www.joetz.be/projecten/project/Pages/kieskeurig_2.aspx en van api en olli 2uur durende les a.d.h.v. weet- en doe vragen.

Actie 16 Lanterfantje: schooljaar 2017-2018 verdeelde de CM gratis het boekje Lanterfantje (2-6jaar), boekje over tanden poetsen. Bij bekendmaking herrineren dat ze dit boekje kunnen gebruiken in de periode van 22 maart. **Gesprek met CM** welke scholen boekjes kregen?

Actie 17 Tandepoestkalender: als educatie materiaal is de poetskalender een meerwaarde: daar ze thuis verder kan gebruikt worden: <https://i.pinimg.com/736x/e4/02/d8/e402d8c985ec188ae9d2b3699dbc7c3f.jpg>

➔ Lespakketten olijsten + waar dingen ontlene + sponsors van materialen: bv bond moyson.

Actie 18 tuut/fopspeenboom: good practices bij scholen voorstellen van bv in de klas: tuutboom in kader van 22 maart: mondzorg

Actie 19 1^e kleuter: Ouder/kind consulten:

Affiches:

doel: 1^e kleuter systematische contactmomenten CLB op gelijke als van K&G: schooljaar 2017-2018 testjaar cfr mondhygiënsten bij consultatie aanwezig: evaluatie KOOZ: blijvend? Hoe structureel mogelijk te maken? Samenwerking preventie opleiding en CLB?

Tot op heden krijgen de ouders een brief voorafgaand aan het systematisch contactmoment, daarin wordt bevestigd of het kind naar de tandarts gaat. Tijdens contactmoment geeft computersysteem van CLB= LARS aan om over mondzorg te spreken. In de brief die verstuurd wordt aan de ouders na het systematisch contactmoment wordt verwezen naar het tandartsbezoek vanaf 2 jaar en het tweemaal daags poetsen.

Partners	Budget	Timing
CLB Mandel & Leie: Annemarie	CLB ruimte (2 (Deerlijk) + 3 & Roeselare en	

CLB Groeninge: Katrien	Menen) HvhK Kortrijk	
------------------------	--------------------------	--

Actie 20 Computerprogramma CLB + VVVJ "Standaard mondgezondheid voor het CLB": Het CLB werkt reeds met een computerprogramma die aangeeft wanneer mondgezondheid aan bod komt. Die gesprekken zijn gebaseerd op de VVVJ "standaard mondgezondheid voor het CLB" die gekend is door de medewerkers van het CLB. Ook een standaardbrief wordt reeds verzonden wanneer tandarts bezoek nodig is.

? CLB: school bewust en bereid: invloed aandacht mondzorg in contracten benoemen: mondzorg er in krijgen: curriculum: investeren aspecten. ?

Actie 21 <https://www.gezondleven.be/files/onderwijs/Leerlijn-voeding.PDF> + open je mond voor gezond + onderwijsbrochure: bespreken en bekijken met collega logo die het thema voeding volgt.

Uit leerlijnen voeding: Met welk materiaal gaat men in de basisschool aan de slag? In 2015 geeft slechts 8% van alle basisscholen aan geen acties of methodieken rond evenwichtige voeding te gebruiken. Gevraagd naar de aanwezigheid van materialen en projecten over dit thema, antwoordden in 2012 bijna 9 op 10 basisscholen (87 %) hierop positief. Uit de antwoorden van de indicatorenbevraging blijkt dat de actieve voedingsdriehoek in het basisonderwijs de topper is (54 %). Daarnaast worden ook 'het land van Calcimus' (17 %), 'Beestig gezond' (13 %) en '123 Aan tafel' (12 %) vaak aangehaald als gebruikte acties of projecten. 13% gebruikt ook nog andere methodieken.

Uit leerlijnen voeding: oog voor lekkers <https://www.oogvoorlekkers.be/>, wild van water <http://www.wildvanwater.be/>

Open je mond voor gezond: <https://logowaasland.be/sites/default/files/domain%20editor/waaslandcm/Open%20je%20mond%20voor%20gezond%20waaier.pdf>

gezonde schoolomgeving promoten in de scholen: Dit kan zowel structureel bekijken of de school ongevalvriendelijk is of als er waterfonteintjes aanwezig zijn.

Actie 22 Traumakaart turnzalen: bij eerste communicatie naar de scholen kan de traumakaart bekend gemaakt worden en digitaal verspreid worden. Of op papier/affiche?

Implementatieplan: nog niet gekend

Ouders bereiken via schoolblog? Aanleren tekstje?

Actieplan 2 & 2+: Evaluatie

2021: 1 & 2^e leerjaar

Actieplan mondzorg Kortrijk	3	Leerling/Klas	CLB	School	Omgeving buiten de school (ouders, gemeentebestuur)
Educatie		10 tandenkoffer 23 Glimlachen 15 kieskeurig spel- Joetz + api en olli 17 tandenpoetskalender 8 diploma	30 1 ^e leerjaar: consultatie		17tandenpoetskalender
Omgevingsinterventies				21	
Afspraken en regels			4 brochure terugbetaling 20 Computerprogramma CLB + VVVJ "Standaard mondgezondheid voor het CLB"		
Zorg en begeleiding	Actie 4 leders Mond Gezond		1 ^e leerjaar Arts kijkt in mond kind	22 traumakaart turnzalen 3 brochure terugbetaling (bv. brugfiguren)	

Actieplan mondzorg 3+Kortrijk-focus kwetsbare groepen	Tandartsen	Vrijwilligerspool		School	werkgroep
Zorg en begeleiding	Actie 4 leders mond Gezond 3 Brochure	Actie 4 leders mond Gezond		14 mondhygiënepakketten 10 tandenkoffer	
					evaluatie

→ Oplijsting maken voor scholen, tandartsen, etc.

Actieplan 3 & 3+:

Actie 3 brochure terugbetaling: zie actieplan 1.

Actie 4 leders Mond Gezond: zie actieplan 1

Actie 8 diploma: i.p.v. 1^e tand, eerste tand er uit: met idem 3 adviezen: tandartsbezoek, tanden poetsen en gezonde voeding.

Actie 10 Tandenkoffer: zie actieplan 1 informeren of praatgroepen van scholen interesse hebben in het gebruik van een tandenkoffer. Tandenkoffer van VVT bekend maken bij de scholen, te ontlenen bij logo/VVT/CM. Kijken of tandenkoffers van VVT en/of glimlachen kunnen gebruikt worden voor scholen en mogelijks andere dan die van K&G en kinderopvanginitiatieven.

Partners	Budget	Timing
CLB Mandel & Leie: Annemarie CLB Groeninge: Katrien	CLB ruimte (2 (Deerlijk) + 3 & Roeselare en Menen) Bestaande koffers updaten? Of nieuwe maken?	

Actie 13 brochure tandartsen: zie actieplan 1.

Actie 14 mondhygiëne pakket: zie actieplan 1, i.p.v. via kinderopvanginitiatieven ook via scholen?

Actie 23 Glimlachen: Glimlachen is een Vlaamse sensibiliseringscampagne. Er kan een reizende tentoonstelling (:40m² opp. Is voldoende 4 dozen + 1 tafel) en 10 tandenkoffers aangevraagd worden gedurende enkele weken. Deze tentoonstelling en tandenkoffers zijn ideaal voor kinderen van het 3^e kleuterklas en 1^e en 2^e leerjaar. De tentoonstelling kan opgesteld worden op een bereikbare plaats voor verschillende scholen (bv. bibliotheek) en kan dan bezocht worden door verschillende klassen gedurende een bepaalde periode. Naast de tentoonstelling worden er ook 10 tandenkoffers geleverd. De leerkrachten uit desbetreffende klassen kunnen zelfstandig aan de slag met de tandenkoffers a.d.h.v. een bijgevoegde handleiding.

De reizende tentoonstelling word het best begeleidt door een tandarts, mondhygiënist... Daarvoor kan een oproep per brief gedaan worden aan tandartsen, gepensioneerde tandartsen, mondhygiënisten... Indien tandartsen interesse tonen kan een tandarts gekoppeld worden aan een school, zodanig dat een school in de toekomst zelf contact zoekt met betrokken tandarts.

Actie 15 Kieskeurig spel-joetz: zie actieplan 2

Actie 20 Computerprogramma CLB + VWVJ “Standaard mondgezondheid voor het CLB”: zie actieplan 2

Actie 21: omgevingsinterventie in school: zie actieplan 2

Actie 22 traumakaart turnzalen: zie actieplan 2

Actie 23 1^e leerjaar: consultatie: de kinderen van het 1^e leerjaar gaan opnieuw op systematisch contactmoment via het CLB. Bij dit contactmoment kijkt de arts in mond van het kind. Hierbij ligt ook de focus op de overgang van het gebit: voor de art. Vraag hoe we de artsen kunnen ondersteunen? Bv. tips op A4 zoals K&G: wat ze moeten aanhalen: belangrijkste aspecten, via CLB arts bekendmaken

Implementatieplan:

Ouders bereiken via schoolblog? Aanleren tekstje?

Actieplan 3 & 3+: Evaluatie

2022: 3 & 4e leerjaar

Actieplan 4 mondzorg Kortrijk	Leerling/Klas	CLB	School	Omgeving buiten de school (ouders, gemeentebestuur)
Educatie	24 Ben de Bever			24 Ben de Bever
Omgevingsinterventies			28	
Afspraken en regels		3 brochure terugbetaling 32 4 ^e leerjaar: contactmoment		
Zorg en begeleiding	Actie 4 leders Mond Gezond		22 tramakaart turnzalen 3 brochure terugbetaling (bv. brugfiguren)	

Actieplan mondzorg 4+Kortrijk-focus kwetsbare groepen	Tandartsen	Vrijwilligerspool		School	werkgroep
Zorg en begeleiding	Actie 4 leders Mond Gezond 4 Brochure	Actie 4 leders Mond Gezond		14 mondhygiënepakketten 10 tandenkoffer	
					evaluatie

Actieplan 4 & 4+:

Actie 3 brochure terugbetaling: zie actieplan 1.

Actie 4 leders mond Gezond: zie actieplan 1

Actie 10 Tandenkoffer: zie actieplan 1 informeren of praatgroepen van scholen interesse hebben in het gebruik van een tandenkoffer. Tandenkoffer van VVT bekend maken bij de scholen, te ontlenen bij logo/VVT/CM

Actie 14 mondhygiëne pakket: zie actieplan 1, i.p.v. via kinderopvanginitiatieven ook via scholen?

Actie 28: omgevingsinterventie in school: zie actieplan 2

Actie 22 traumakaart turnzalen: zie actieplan 2

Actie 24 Ben de Bever: is een traject/project van de CM, bestaat al zeer lang en bereikte al veel kinderen. Didactisch materiaal voor kinderen & ouders + leerkrachten (is een vraag van leerkrachten).

Ben de Bever wordt herwerkt. (Huidige kostprijs: 2 euro per leerling)

Sterktes: rechtstreeks contact met leerkrachten 3^e leerjaar, didactische map is goedbevonden door veel leerkrachten, gedragsverandering na doorlopen traject, pakket is geen publiciteitsactie voor mutualiteit maar een degelijk educatief pakket

Zwaktes: te weinig gekend bij beginnende leerkrachten, pakket wordt hernieuwd (misschien nieuw pakket als basis voor extra communicatie naar Kortrijkse scholen 3^e leerjaar?) Communicatie gebeurt nationaal (via Klasse). Focus tanden poetsen (niet jaarlijks bezoek tandartsen).

Actie 32 contactmoment CLB: systematisch contactmoment CLB

Implementatieplan:

Ouders bereiken via schoolblog? Aanleren tekstje?

Actieplan 4 & 4+: Evaluatie

2023: 5 & 6^e leerjaar

Actieplan 5 mondzorg Kortrijk	Leerling/Klas	CLB	School	Omgeving buiten de school (ouders, gemeentebestuur)
Educatie	10 tandenkoffer 33 Glimlachen Flos & Bros			
Omgevingsinterventies			28	
Afspraken en regels		4 brochure terugbetaling 34 6 ^e leerjaar: contactmoment		
Zorg en begeleiding	Actie 4 leders Mond Gezond		3 brochure terugbetaling (bv. brugfiguren)	

Actieplan mondzorg 5+Kortrijk-focus kwetsbare groepen	Tandartsen	Vrijwilligerspool		School	werkgroep
Zorg en begeleiding	Actie 4 leders Mond Gezond 3 Brochure	Actie 4 leders Mond Gezond		14 mondhygiënepakketten 10 tandenkoffer	
					evaluatie

Actieplan 5 & 5+:

Actie 3 brochure terugbetaling: zie actieplan 1.

Actie 4 leders Mond Gezond: zie actieplan 1

Actie 10 Tandenkoffer: zie actieplan 1 informeren of praatgroepen van scholen interesse hebben in het gebruik van een tandenkoffer. Tandenkoffer van VVT bekend maken bij de scholen, te ontlenen bij logo/VVT/CM

Actie 14 mondhygiëne pakket: zie actieplan 1, i.p.v. via kinderopvanginitiatieven ook via scholen?

Actie 28: omgevingsinterventie in school: zie actieplan 2

Actie 33 Glimlachen: Flos & Bros: enkel nog online + 2 dozen pakketten gekregen (laatste): nu bekend maken? 2018?

Glimlachen: Speelpleinwerking → glimlachen: intensievere manier: beter & leerkrachten meer betrekken
Vzw jong: kind & jeugdwerkers laten uitvoeren: kinderen uit kwetsbare groepen meer vertrouwensband

Actie 34 6^e leerjaar: contactmoment: systematisch contactmoment CLB

Implementatieplan:

Ouders bereiken via schoolblog? Aanleren tekstje?

Actieplan 5 & 5+: Evaluatie

Gedurende 5 jaar: bekendmaking algemeen publiek: communicatieplan?

Alle leeftijden overstijgen: jaarlijks bekendmaking via stad Kortrijk?

Hoe bereiken: via sociale media: schrijven nieuwsbrieven, twitterteksten, facebookberichten...

Schoolblog, stadskrant

Publicatie: tip (Björn): beter apart per doelgroep en niet 1 grote campagne, steeds in klare taal!

Vraag werkgroep: Nog verder op inzitten? Afhankelijk van tijdsbestek actieplan?

Zal de campagne gestart worden? Vanaf wanneer zal extra ingezet worden op bekendmaking?

Deadline van stadskrant indien 20 maart iets in willen? (Katrien Verlinden: Stad Kortrijk)

Lanceringsmoment met alle partners: persmoment:

Project kenbaar maken... bv. affiches : die uit CB

Huis van het kind pakt uit met...

Kleuters - ..; lager...

Bijlagen

Bijlage 1 affiches voor in K&G consultatie bureau 's

Bijlage 2 tips K&G per leeftijd

CONSULTATIE LEEFTIJD 6 MAAND (ZIE P36 KINDBOEKJE)

Tanddoorbraak:

Rond 6 maand eerste tandje

Melkgebit is volledig rond 30 maand: 20 tanden.

Ongemakken bij doorbraak van tanden:

- tandvleesroodheid en irritatie
- lopende neus
- kwijlen
- gebrek aan eetlust
- onrustig slapen

Soms merken we ook een lichte temperatuursverhoging of wat dunne ontlasting. Hoge koorts of hevige diarree kunnen echter nooit in verband worden gebracht met de doorbraak van de tanden.

Hulpmiddelen

- druk uitoefenen op pijnlijke plekken
- bijtring (eventueel gekoeld)
- massage van het tandvlees
- gebruik van tandgel
- teegel werkt verdovend, bevat geen suiker
- genigel baby (jaagje)
- VSM chamodent tandgel, tandvriendelijk
- pantspray (homeopatisch) voor meer dan 2 jaar / ook voor afters, keelpijn irritatie
- camilla druppels (homeopatisch)

Voeding:

Geef van zodra mogelijk (8 maanden) de drankjes tussendoor in een open beker (geen tuitbeker) en niet meer uit de fles. Het leren drinken uit een beker zal helpen zuigflescaries te voorkomen. Zuigflescaries is een vorm van tandbederf die begint aan de boventanden nadat ze zijn doorgebroken. De oorzaak ligt in een veelvoudig en langdurig contact met suikerhoudende drank, aangeboden via een zuigfles.

Poetsen vanaf de eerste tand: definitieve tanden in aanleg kunnen nadelige gevolgen ondervinden van eventuele ontstekingen.

Hoe poetsen?

Met een peuter tandenborstel.

Steeds een dun laagje kindertandpasta gebruiken, omdat de lokale werking van fluor belangrijk is. Een kind kan op dit moment nog niet uitspuwen. Het inslikken van de tandpasta (1000 ppm fluor) is normaal en niet schadelijk.

Probeer twee maal per dag voldoende tijd te poetsen, maar zeker 's avonds voor het slapen gaan.

Hulp bij het poetsen of voor- of napoetsen is noodzakelijk.

Mondhygiëne van de ouders:

Infecties kunnen doorgegeven worden via speekselcontact (bv. Kusjes, fopspeen, voorproeven,...). Daarom is het belangrijk om ook als ouder of verzorger een verzorgde mond te hebben. Goede mondhygiëne en regelmatige controle bij de tandarts van uw gebit zullen hiertoe bijdragen.

CONSULT 12 MAAND

Voeding:

- Water is de beste dorstlesser.
- Tussendoortjes beperken (door frequente zuurstoten heeft het tandglazuur geen tijd om zich te herstellen). Elk voedingsmiddel (ook fruit) veroorzaakt een zuurstoot.
- Indien toch iets zoets wordt gegeven, dan best op één moment en liefst na of bij een hoofdmaaltijd (30 minuten later poetsen).
- Beloon nooit met snoep.
- Geef alle dranken, zowel dranken tussendoor als de melkvoedingen uit een beker.
- Geen fles in bed. Door de verminderde speekselvloed worden 's nachts de zuurstoten nog agressiever. (Continue) voeding 's nachts is trouwens overbodig op die leeftijd.

Poetsen

- Het voorbeeldgedrag van de ouders is zeer belangrijk.
- Probeer twee maal per dag voldoende tijd te poetsen, maar zeker 's avonds voor het slapen gaan.
- Hulp bij het poetsen of voor- of napoetsen is noodzakelijk.
- Het poetsen duurt een liedje lang.
- Een kindertandenborstel heeft een smalle en afgeronde kop en zachte haartjes.
- Kinderen moeten de tandenborstel makkelijk kunnen vasthouden.

Ongelukken

Kinderen worden mobieler. Er is meer kans op ongevallen. Mogelijke trauma's als uw kind valt:

- stukje tand is afgebroken
- de tand is gebarsten
- de tand is volledig losgekomen
- soms is er ook schade aan de definitieve tanden (in ontwikkeling)

Ga altijd naar de tandarts.

Een uitgeslagen tand nooit bij de wortel vastnemen. In melk (of vochtig) bewaren tot tandartsbezoek. Het is belangrijk dat het wortelcement intact blijft.

Bijlage 3 Mail/brief naar kinderopvanginitiatieven

1ste mail: voor bestelling materialen

Beste kinderopvanginitiatief,

Huis van het Kind - Kortrijk kreeg van verschillende partners signalen dat het thema mondzorg prioritair is om rond te werken. Begin 2018 besliste Huis van het Kind - Kortrijk met verschillende partners om een actieplan mondzorg op te starten. In **2019** komen “**de kleinste kindjes met hun eerste tandje aan bod**”. We willen jullie graag de mogelijkheid bieden om preventief rond mondzorg te werken.

Op **20 maart** is het de **internationale dag van de mondgezondheid**. Wil jij graag in die week aan de slag rond mondzorg in de crèche? Hieronder enkele mogelijkheden, bestellen van de materialen doe je via de link onderaan.

Wil jij gratis een **tandenstempel** & inktkussen ontvangen? Je kan na het poetsen een stempel op het handje van de kinderen zetten als beloning. Of je kan hiermee de ouders informeren dat er rond de mond wordt gewerkt. Je kan ook onze **affiche** bestellen om uit te hangen in de kinderopvang.

Er werd een **diploma** ontwikkeld om mee te geven aan de kindjes bij een eerste tandje. Zie jij en/of de ouder(s) een eerste tandje uitkomen, schrijf de datum op het diploma en geef het mee met het kindje naar huis. Op die manier hebben de ouder(s) een blijvend aandenken wanneer het eerste tandje te voorschijn kwam. Op het diploma staan enkele tips voor de ouder(s). Zijn je diploma 's op, ga naar <https://www.huisvanhetkindkortrijk.be/projecten/14/mondzorg> en print er wat extra uit.

In sommige **voorleeskoffers** van de bibliotheek zitten vanaf nu 2 boekjes rond mondzorg: “Anna poetst haar tanden” van Kathleen Amant en “De tandarts” van Liesbeth Slegers.

Er werden **interactieve koffers** ontwikkeld om te gebruiken bij kinderen jonger dan 3 jaar. Wil jij graag gratis zo 'n koffer ontlenen en gebruiken in je kinderdagverblijf?

Ga jij, in de week van 20 maart, nog meer aan de slag rond mondzorg? Dan horen we graag hoe je mondzorg een plek geeft in de kinderopvang! Mischien schitteren jullie kindjes in de volgende nieuwsbrief. Kinderdagverblijf Lilibaert deed dit jaar al een aantal activiteiten. We geven ze mee ter inspiratie:

Op de pyamadag poetsen de kinderen samen hun tanden. Het boekje “Anna poets haar tanden” werd voorgelezen en de peutertjes knutselden er op los.

Vanaf maart 2019 zal de **bibliotheek** beschikken over een **snippertas** rond mondzorg. Wil jij een leuke rugzak met 4 leuke boekjes en bijhorende pop ontlennen? Je vindt alle informatie terug op <https://www2.kortrijk.be/bibliotheek/snippertassen>. Daarnaast beschikt de bibliotheek over **een koffer met een groot gebit en een tandenborstel**. Je kan die enkel ontlennen als je als opvanginitiatief een [groepskaart](#) hebt. Meer info over de speelmateriaal van de bib: <https://www2.kortrijk.be/bibliotheek/educatievematieren>

Wil je **gezonde voeding in de kijker** plaatsen in jouw kinderopvang? Je kan **affiches** bestellen voor jouw kinderdagverblijf. Of kom langs op de **infosessie** rond gezonde voeding op dinsdag 16 april om 19uur.

Voor de consultatiebureaus van K&G plaatsen we alle tips i.v.m. mondzorg op een rij. Wil je graag weten wat er aangewezen is op welke leeftijd, neem een kijkje in de **infiches** op www.huisvanhetkindkortrijk.be/projecten/14/mondzorg.

Om af te sluiten geven we je nog graag een poetstip mee:

Wist je dat je de tanden van peuters het beste kan “napoetsen” door achter hen te staan? Dus NIET “en garde” met de tandenborstel voor het kindje!

Interesse in bovenstaande materialen. Bestel ze via het [online bestelformulier](#).

Voor vragen neem contact op met:

Huis van het kind Kortrijk: Kaat Carrette kaat.carrette@kortrijk.be GSM 0473 86 24 59

Of Logo Leieland: Nele Bouckaert nele@logoleieland.be 056 44 07 94

Bijlage 4 brief van kinderopvanginitiatieven

een voorbeeld brief maken die kinderopvanginitiatieven kunnen gebruiken om ouders uitleg te geven rond het thema waar deze week rond gewerkt wordt. Vraag naar het meegeven van een tandenborstel voor 1 of meerdere dagen en het waarom van stickers met tandenborstel in het heen-enweer boekje: we poetsten jou kind hun tanden. Daarnaast algemene uitleg dag van de mondgezondheid

Klare taal, gebruik van pictogrammen erg belangrijk

Voorbeeld brief Trammelant in Tandenland

(https://www.trammelantintandenland.nl/?page=leerkrachten_informereren_ouders)

Logo school

Beste ouder/verzorger,

Middels deze brief willen wij u informeren over een nieuw programma rond mondgezondheid waarmee we op school gaan werken: *Trammelant in Tandenland*. Het is een programma voor de kinderen van groep 1 t/m 4 en hun ouders.

Wat houdt 'Trammelant in Tandenland in?

Trammelant in Tandenland begint in groep 1 en eindigt in groep 4. In die vier jaren krijgen de kinderen:

1. 3 x per jaar een (animatie) filmpje te zien op school over tandenpoetsen; eten, drinken en snoepen; en het bezoek aan de tandarts;
2. een prentenboek mee naar huis (kinderen van groep 3-4);
3. een herinner-sticker mee naar huis (kinderen van groep 1-4).

Waarom Trammelant in Tandenland?

Trammelant in Tandenland leert uw kind op een leuke manier hoe het zijn mond goed kan verzorgen. Dat is belangrijk om gaatjes, bloedend tandvlees en tanderosie te voorkomen.

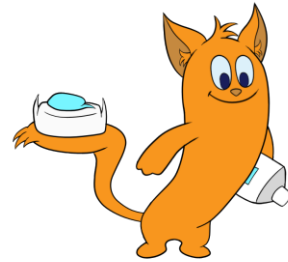
De kans op gaatjes en bloedend tandvlees wordt het kleinst als u en uw kind de volgende adviezen opvolgen:

- 2x per dag tandenpoetsen ('s morgens en 's avonds voor het slapen gaan).
- Minimaal 1x per dag napoetsen door ouder/verzorger.
- Maximaal 7 eet- en drinkmomenten.
- 2x per jaar naar de tandarts.

Een gezond gebit is niet alleen mooi, maar ook heel belangrijk voor de algehele gezondheid, spraakontwikkeling, zelfbeeld en spijsvertering.

Op www.trammelantintandenland.nl kunt u meer informatie vinden over het programma.

Met vriendelijke groet,

.....

.....

[Functie + naam school]

[functie + naam GGD]

Hoera!

EEN (EERSTE) TAND!

NAAM:

DATUM:

Drie tips

VOOR EEN GEZONDE MOND

- 1**

IK ZORG GOED VOOR MIJN TANDEN. IK DRINK WATER OF MELK EN EET FRUIT.

- 2**

POETS 2 KEER PER DAG VANAF HET EERSTE TANDJE. ZEKER ELKE AVOND VOOR HET SLAPEN.

- 3**

IK BIJG VAANAF 2 JAAR EEN BEZOEKJE AAN DE TANDARTS. MIJN TANDARTS IS MIJN TANDERVRIEND!

 HUIS VAN HET KIND
KORTRIJK

Bijlage 6: brief aan de huisartsen

Beste tandarts,

Zoals u op een accredteringsavond bij de studieclub Zuid-West-Vlaanderen kon horen, is “Huis van het Kind - Kortrijk”, een samenwerkingsverband van verschillende diensten die werken met gezinnen en kinderen (bijvoorbeeld Kind & Gezin, CLB,...) bezig met het uitwerken van een actieplan rond mondzorg voor kinderen vanaf het eerste tandje tot en met 12 jaar.

Vanuit verschillende partners werd de noodzaak om aan mondzorg extra aandacht te besteden benadrukt. Graag stellen we het actieplan voor dat vanaf 2019 uitgerold zal worden.

Het 5-jarig actieplan start in 2019 met als focus kinderen vanaf eerste tandje tot en met 2,5 jaar. In 2020 leggen we de focus op de peuters/kleuters. In 2021 gaan we verder met het 1ste en 2de leerjaar, waarna in 2022 het 3^e en 4^e leerjaar aan bod komt. We ronden af in 2023 met het 5^e en 6^e leerjaar.

Dit jaar zal Kind & Gezin tijdens de consultaties extra aandacht hebben voor: 2 keer per dag tanden poetsen, het tandartsbezoek vanaf 2 jaar en het belang van gezonde voeding/afwezigheid fopspeen... Hopelijk merken jullie ook meer/regelmatiger bezoek van de kleinste kinderen.

De kwetsbaarste gezinnen/kinderen proberen we via het traject “Ieders Mond Gezond” tot bij de tandarts te krijgen. Een mondzorgcoach maakt een afspraak voor het gezin bij de tandarts en bekijkt de administratieve en financiële kant van het tandartsbezoek. Indien nodig komt hij of zij mee met het gezin op afspraak. Zo kan de mondzorgcoach zorgen voor een brug tussen de gezinnen en u als tandarts. Nog niets gehoord over “Ieders Mond Gezond”? Lees meer in bijgevoegde brief of neem contact op met info@iedersmondgezond.be.

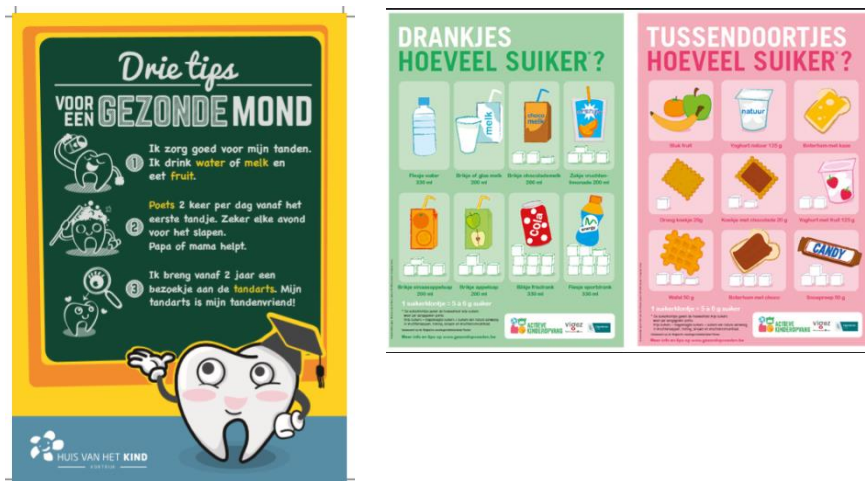
Naast deze 2 acties zullen ook de kinderdagverblijven betrokken worden. Zo krijgen alle geïnteresseerde kinderopvanginitiatieven een tandenstempel om een kindje na het poetsen te belonen. Wenst u in de tandartsenpraktijk ook een tandenstempel? Stuur een mail naar onderstaande gegevens en dan sturen we die op. Er zijn nog tal van andere acties waaronder een tandenkoffer en diploma's bij een eerste tandje. Nieuwsgierig? U vindt alles terug op www.huisvanhetkindkortrijk.be/projecten/14/mondzorg.

Naast de tandenkoffer, diploma's en stempels ontwikkelden we ook een leuke affiche. Wil je graag een zo'n affiche voor in de wachtzaal, bestel er eentje nele@logoleieland.be.

Wil u jaarlijks op de hoogte gehouden worden over het actieplan? Geef uw e-mailadres door aan nele@logoleieland.be.

Andere vragen bel naar Kaat Carrette 0473 86 24 59 of mail naar kaat.carrette@kortrijk.be.

Bestelformulier project mondzorg Huis van het Kind - Kortrijk:

affiche “drie tips voor een gezonde mond” aantal:

affiche “drinkjes hoeveel suiker?” aantal:

affiche “tussendoortje hoeveel suiker?” aantal:

tandenstempel en inkkussen aantal:

Stuur een e-mail naar nele@logoleieland.be, dan bezorgen we uw bestelling.